

Jubileuszowa wystawa i konferencja z okazji stulecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Roku Polskiej Geografii 2018, 19 marca 2018 r., Warszawa, Sala Kolumnowa Sejmu RP

Obchodzony przez Polskie Towarzystwo Geograficzne jubileusz stulecia (1918–2018) obfituje w okolicznościowe wydarzenia. Jednym z punktów kulminacyjnych była wystawa i konferencja w Sejmie RP, zorganizowana w marcu 2018 r. pod honorowym patronatem Marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego. Imprezy zorganizowały: PTG oraz Komitet Nauk Geograficznych PAN przy współudziale Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Instytutu Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ oraz Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wystawa została objęta, podobnie jak wszystkie uroczystości stulecia PTG – Roku Polskiej Geografii 2018, Patronatem Narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Ponadto partnerami medialnymi były: National Geographic Polska i Alma Mater (czasopismo wydawane przez UJ), a Czasopismo Geograficzne, Geographia Polonica, Miscellanea Geographica i Przegląd Geograficzny objęły wydawniczy patronat naukowy.

Wybór polskiego Sejmu na miejsce uroczystości w stulecie Towarzystwa nie był przypadkowy. Wynikał on z zaproszenia, które środowisko geografów otrzymało jeszcze w 2016 r., gdy starało się o wsparcie najważniejszych instytucji państwowych dla swego zaszczytnego święta. Wówczas, w listopadzie 2016 r., wicemarszałek Sejmu RP dr hab. R. Terlecki przyjął delegację przedstawicieli geografów polskich (w spotkaniu wzięli udział: prof. M. Degórski – przewodniczący Komitetu Nauk Geograficznych PAN, prof. A. Jackowski – przewodniczący PTG, prof. A. Lisowski – przewodniczący Konferencji Kierowników Jednostek Geograficznych oraz dr hab. P. Śleszyński – wiceprzewodniczący PTG oraz sekretarz naukowy KNG PAN). Podczas spotkania skierowano do obecnych zaproszenie do zorganizowania upamiętniającej wystawy jubileuszowej i konferencji w Sali Kolumnowej Sejmu RP. Pierwszy raz w historii polskiej geografii zdarzyło się, że jej dziedzictwo i dokonania uzyskały tak ważną rangę i oprawę w polskim Parlamencie.

Wystawa odbyła się pod hasłem „Geografia polska – tradycja i współczesność”. Za jej organizację odpowiadali: prof. A. Jackowski i dr M. Taborska (kustosze dyplomowani w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego), którzy byli kuratorami wystawy. Obejmowała ona następujące tematy: nasi antenaci (8 plansz), wybrane dziedziny nauk geograficznych (8), wybrane placówki i organizacje geograficzne (10), geografia polska w latach II wojny światowej (4). Autorami plansz byli głównie prof. A. Jackowski i dr M. Taborska, a ponadto prof. E. Biłska-Wodecka, mgr J. Liro i dr hab. I. Sołjan (IGiP UJ) oraz dr hab. M. Więckowski (IGiPZ PAN).

Plansze te zostały umieszczone na okres 16–26 marca w holu parteru głównego budynku Sejmu. Natomiast w dniu konferencji w Sali Kolumnowej funkcjonowała druga część wystawy, autorstwa głównie dr. hab. P. Śleszyńskiego i współpracowników z IGiPZ PAN (prof. T. Komornickiego, dr. P. Siłki, prof. J. Solona, dr. M. Stępnika) na temat współczesnych problemów rozwoju i zagospodarowania przestrzennego Polski. Obejmowała ona kilka zagadnień. Przedstawiono załącznik diagnostyczno-kartograficzny do Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (przyjętej przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r.; 23 plansze), serię „Poland on Maps” wydawaną w latach 2013–2017 w kwartalniku *Geographia Polonica* (6) oraz współczesne procesy społeczno-gospodarcze (11).

Tematem przewodnim konferencji był „Udział geografii w budowie niepodległej Polski: wczoraj, dziś, jutro”. Celem jej była prezentacja i dyskusja nad dorobkiem naukowo-praktycznym geografii związanym z wykorzystaniem wiedzy geograficznej w rozwoju cywilizacyjnym (społecznym, gospodarczym, kulturowym, regionalnym) kraju na przestrzeni ostatniego stulecia, ze szczególnym uwzględnieniem okresu po 1989 r. i wyzwań przyszłości. W ostatnim stuleciu geografowie polscy cieszyli się bowiem wielkim uznaniem ze względu na wagę i przydatność ich badań w życiu społecznym i gospodarce narodowej, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w ochronie środowiska i krajobrazu. Równocześnie środowisko geografów, w tym szczególnie Polskie Towarzystwo Geograficzne, w całej swej historii miało nie tylko naukowy charakter, ale także silną tradycję obywatelską, społeczną i patriotyczną. Natomiast współcześnie przed geografią stoją olbrzymie wyzwania, związane nie tylko z kompleksowym naukowym poznaniem terytorium kraju, ale też z edukacją i kształtowaniem świadomości społecznej. Geografia, będąc nauką interdyscyplinarną, przychodzi tu z pomocą, wyjaśniając istotę funkcjonowania złożonych systemów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych, umiejscowionych w czasie i przestrzeni. Jest to fundamentalne dla rozwoju świadomości terytorialnej i osobowości człowieka w duchu wartości cywilizacyjnych, obywatelskich i patriotycznych. Dlatego też wiedza i wychowanie geograficzne odegrało wielką rolę w procesie odrodzenia i odbudowy Polski. Może też współcześnie przyczynić do rozwoju kraju opartego na zrównoważonym wykorzystaniu bogatych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz potencjale ludzkim.

To wydarzenie zgromadziło blisko 200 osób, zarówno samych geografów z niemal wszystkich ośrodków w kraju, jak też przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP, Parlamentu (posłów, senatorów, administracji obydwu Kancelarii), rządu (Kancelarii Premiera i 5 ministerstw), samorządów, organizacji społecznych, biznesowych (m.in. Związku Banków Polskich) i think-tanków. Otworzyli ją prof. A. Jackowski (Przewodniczący PTG) oraz prof. M. Degórski (Przewodniczący KNG PAN), po czym w imieniu Marszałka Sejmu RP wystąpił jego doradca dr Tomasz Żukowski, odczytując specjalne przesłanie „Do Uczestników i Organizatorów Konferencji i Obchodów Roku Polskiej Geografii”. Marszałek podziękował geografom za ich ogromny

i szczególnie wartościowy wkład w budowę niepodległej Polski. Następnie odczytane zostały okolicznościowe listy, m.in. od Przewodniczącego Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, wicemarszałków Sejmu i Senatu RP oraz dokonano oficjalnego otwarcia wystawy (prof. A. Jackowski).

W części referatowej sesje prowadziły wiceprzewodniczące PTG: dr hab. U. Myga-Piątek (UŚ) i dr hab. W. Kamińska (UJK). W każdej sesji wystąpiło po 4 prelegentów. Najpierw dr hab. M. Wójcik (UŁ) przedstawił referat „*Od milieu do place-based policy. Poznawcze i praktyczne funkcje geografii człowieka*”, w którym m.in. omówił ewolucję i problemy metodologiczne geografii stosowanej. Następnie prof. A. Kostrzewski (UAM) prezentował temat „Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego jako podstawa polityki zrównoważonego rozwoju”, podkreślając szeroki udział w nim geografów. Prof. M. Degórski (IGiPZ PAN) wystąpił z referatem „Środowisko, jego potencjał i zdolności adaptacyjne na zmiany globalne w kontekście rozwoju kraju”, a prof. Z. Zwoliński (UAM) – „Rola geoinformacji w postępie cywilizacyjnym kraju”.

W drugiej części wystąpiły również 4 osoby: prof. G. Węclawowicz (IGiPZ PAN) – „Wkład geografii w plany zagospodarowania przestrzennego kraju i regionów”, prof. B. Domański (UJ) – „Regionalne i lokalne czynniki i uwarunkowania rozwoju przemysłu w kontekście potrzeb reindustrializacji”, dr hab. P. Śleszyński (IGiPZ PAN) – „Historyczne, współczesne i prognozowane procesy demograficzno-osadnicze i ich znaczenie dla polityki rozwoju” oraz dr hab. M. Kowalski (IGiPZ PAN) – „Cywilizacyjno-kulturowe i historyczne uwarunkowania trwałości regionów polityczno-wyborczych w stuleciu niepodległej Polski”. Tematyka dotyczyła więc przede wszystkim problemów geografii człowieka.

Na zakończenie konferencji Marszałek Sejmu RP przekazał słowa, że geografo- wie są tą grupą naukowców, która zawsze wytrwale i z poświęceniem wspomaga- ła polskie państwo i społeczeństwo – niezależnie od uwarunkowań politycznych – i że geografowie zawsze kierowali się w swoich działaniach polską racją stanu. Słowa te wzbudziły duży, pozytywny oddźwięk i na pewno zostaną zapamiętane. Ponadto Marszałek Sejmu RP zapewnił o swym poparciu dla starań geografów o rozpoczęcie prac nad nowym atlasem narodowym.

Niewątpliwie konferencja odbiła się szerokim echem nie tylko w środowisku geografów, ale także wśród tych, do których była kierowana, czyli środowisk decyzyjnych, administracyjnych i eksperckich. Była z pewnością dobrą wizytówką dokonań, jak też potencjału naukowo-praktycznego polskiej geografii, który może być spożytkowany dla rozwoju kraju.

Przemysław Śleszyński
IGiPZ PAN, Warszawa

Patronat Narodowy
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Andrzeja Dudy

W ROKU 100-LECIA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI
1918–2018

nad

Jubileuszem 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego
– Rokiem Polskiej Geografii 2018

w dniach 27 stycznia – 31 grudnia 2018 roku

W uznaniu pracy i dorobku naukowego pokoleń polskich geografów
– ich wielkich zasług dla rozwoju niepodległej Rzeczypospolitej;
z podziękowaniem dla organizatorów obchodów
– Polskiego Towarzystwa Geograficznego
oraz Komitetu Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk,
w przekonaniu, że całoroczne wydarzenia jubileuszowe
przyczynią się do popularyzacji osiągnięć polskiej geografii
oraz określenia nowych wyzwań badawczych;
z życzeniami dalszych sukcesów w pracy naukowej i dydaktycznej.

Andrzej Duda

Warszawa, 25 stycznia 2018 roku

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 5 lutego 2018 r.

Poz. 162

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 stycznia 2018 r.

w sprawie uczczenia 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego

27 stycznia 1918 roku w Warszawie zostało założone Polskie Towarzystwo Geograficzne – jedna z pierwszych organizacji naukowych powstających wraz z odradzaniem się Rzeczypospolitej Polskiej. Jego założycielami byli wybitni uczeni, nauczyciele, społecznicy, patrioci.

Towarzystwo odegrało niezwykle ważną rolę w integracji terytorialnej Polski po okresie zaborów. Opracowania geografów, zwłaszcza prof. Eugeniusza Romera, istotnie ułatwiły wytyczenie podczas konferencji paryskiej granic odrodzonej Polski. Po odzyskaniu niepodległości geografowie podjęli prace nad efektywnym rozwojem kraju oraz szeroką akcją edukacyjną, patriotyczną i wychowawczą służącą podniesieniu świadomości narodowej i społecznej. Towarzystwo działało też w latach II wojny światowej, kiedy to z rąk niemieckich i sowieckich okupantów zginęło wielu jego członków.

Potem aktywnie włączyło się w proces odbudowy zniszczonej Polski, w tym w zagospodarowanie tzw. ziem odzyskanych. Geografowie brali udział w opracowaniu wszystkich koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju i zmian podziału administracyjnego, w diagnozowaniu i prognozowaniu zmian przyrodniczych i społeczno-gospodarczych, a także w pracach nad planami ochrony środowiska i krajobrazu.

W 100. rocznicę powstania Polskiego Towarzystwa Geograficznego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża uznanie i szacunek dla tej instytucji naukowej oraz całego środowiska polskich geografów. Na szczególne podkreślenie zasługuje wielki wkład Towarzystwa i jego członków w budowę niepodległej Polski, poznanie i określenie terytorium państwa polskiego, rozwój polskiej nauki, a także proces kształtowania tożsamości narodowej, wychowania obywatelskiego oraz postawy patriotycznej społeczeństwa, w tym wielu pokoleń młodzieży.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*